Toekomstscenario's Rozendaal

Inwonersbijeenkomst

Presentatie voor de bijeenkomst in Rozendaal

9 september 2026
Rozendaal

Programma

18.30 – 19.00 | Inloop

19.00 – 19.20 | Welkom en opening

19.20 – 19.50 | Toelichting & Van de Laar

19.50 – 20.15 | Vragen

20.15 – 20.45 | Gastsprekers:

- Mark Verheijen (burgemeester Wijdemeren)
- Liza Westendorp (bestuurder Vereniging Almens Belang)

Pauze

21.00 – 21.30 | Aan tafel

Raadsbesluit Rozendaal
9 juni 2026

Besluit:

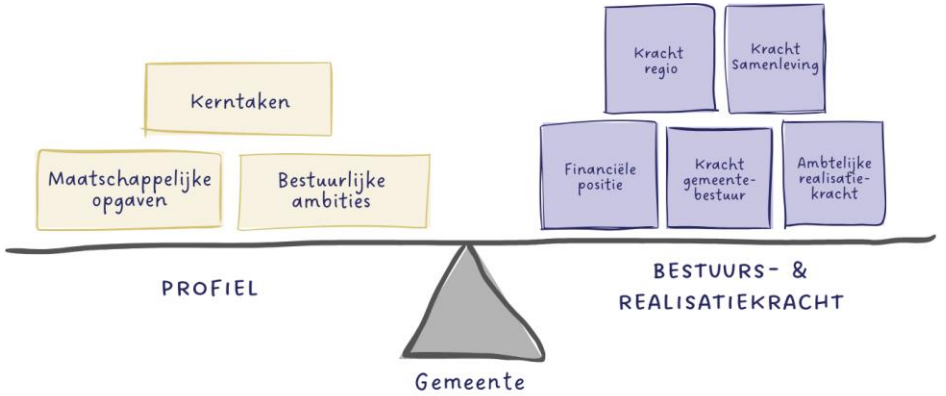
1. Kennis te nemen van het definitieve eindrapport *Toekomstbestendig Rozendaal*.
2. Kennis te nemen van de uitkomsten van het onderzoek. Kennis te nemen van de conclusie van het onderzoek dat zelfstandig voortbestaan van de gemeente Rozendaal op basis van de uitkomsten van het onderzoek niet langer een realistisch toekomstperspectief biedt. Vast te stellen dat zo spoedig mogelijk wordt gestart met een gedegen verkenning waarbij het advies *Toekomstbeeld III: Herindeling onder voorwaarden* (samengaan met een andere gemeente) nader wordt uitgewerkt.
3. Het college opdracht te geven om:
   a) Verkennende gesprekken te starten met de gemeenten Rheden en Brummen om inzicht te verkrijgen in de kansen, voorwaarden, risico's en gevolgen van een aansluiting bij het herindelingsproces;
   b) Parallel hieraan verkennende gesprekken te starten met de gemeente Arnhem om inzicht te verkrijgen in de kansen, voorwaarden, risico's en gevolgen van een aansluiting bij de gemeente Arnhem;
   c) De raad in dit proces actief te betrekken via het instellen van een klankborgroep die gezamenlijk met het college de criteria vaststelt voor de integrale afweging in het rapport.
4. Het college opdracht te geven de uitkomsten van beide verkenningen, voorzien van een integrale afweging en een voorstel voor de bestuurlijke toekomst van Rozendaal, medio kwartaal vier 2026 ter besluitvorming aan de raad voor te leggen, waarbij tevens de overige scenario's en bestuurlijke toekomstopties, inclusief de argumenten voor en tegen deze scenario's, inclusief een terugval scenario deugdelijk en inzichtelijk worden onderbouwd.
5. Het college opdracht te geven gelijktijdig aan de bestuurlijke verkenningen het begrotingsproces 2027-2030 voort te zetten en, in afstemming met de controlecommissie, te komen tot een financieel verantwoord sluitend meerjarenperspectief.
6. Inwoners, medewerkers, maatschappelijke organisaties en overige belanghebbenden gedurende het vervolgproces actief te informeren en te betrekken overeenkomstig het nog op te stellen communicatie- en participatieplan.

Context van Rozendaal

- Kleine gemeente met betrokken inwoners en een sterke eigen identiteit

- Toenemende ‘zwaarte’ van opgavenprofiel: jeugdhulp, weerbaarheid
- Financiële posities staan/ komen onder druk: ravijnjaar, jeugdzorg
- Impact op leefomgeving, voorzieningenniveau, woonlasten inwoners
- Kwetsbaarheden in capaciteit ambtelijke organisatie én moeilijke arbeidsmarktpositie
- Veranderde omgeving: fusie Rheden/Brummen

Rozendaal verkent daarom verschillende scenario’s voor haar bestuurlijke toekomst

Scenario: Meerjaren begroting zelfstandig Rozendaal (incl. eigen sociaal domein)

Meerjarige financiële opgave	2027	2028	2029	2030	2036
Uit huidige programmabegroting *(tekort)*	€ 225.217	€ 263.976	€ 208.020	€ 208.020*	€ 208.020*
Autonome ontwikkelingen *(exclusief herziening afspraken Rheden)*	€ 352.248	€ 144.948	€ 144.948	€ 183.141	€ 306.391
Sociaal Domein inbesteden *(saldo t.o.v. uitbesteden 2025; ondergrens bandbreedte)*	€ 330.000	€ 458.000	€ 458.000	€ 458.000	€ 458.000
Totaal meerjarige financiële opgave	€ 907.465	€ 866.924	€ 810.968	€ 849.161	€ 972.411

Meerjarige bijsturingsopties	2027	2028	2029	2030	2036
Doorrekening bezuinigingen	€ 155.999	€ 155.999	€ 155.999	€ 155.999	€ 155.999
Inkomsten maximaal verhoogd**	€ 307.500	€ 287.500	€ 267.500	€ 247.500	€ 207.500
Totaal meerjarige bijsturingsopties	€ 463.499	€ 443.499	€ 423.499	€ 403.499	€ 363.499

Totaal tekort *(saldo financiële opgave -/- bijsturingsopties)*	€ 443.966	€ 423.425	€ 387.469	€ 445.662	€ 608.912

Tabel 8: Doorrekening Toekomstbeeld I: zelfstandig blijven op eigen kracht
Bron: Gemeente Rozendaal
Bewerking: Team Moventem
Noot: Meerkosten en meeropbrengsten t.o.v. begroting 2026; meerkosten zijn minimaal ingeschat, meeropbrengsten zijn maximaal meegenomen

Bron: Eindrapport Toekomstbestendig Rozendaal – Moventem - 9/6/2026

Samenwerkingsvarianten

- Er zijn verschillende samenwerkingsvarianten mogelijk:
  - Centrumregeling (DVO)/ ambtelijke fusie
  - Bestuurlijke fusie (=herindeling)

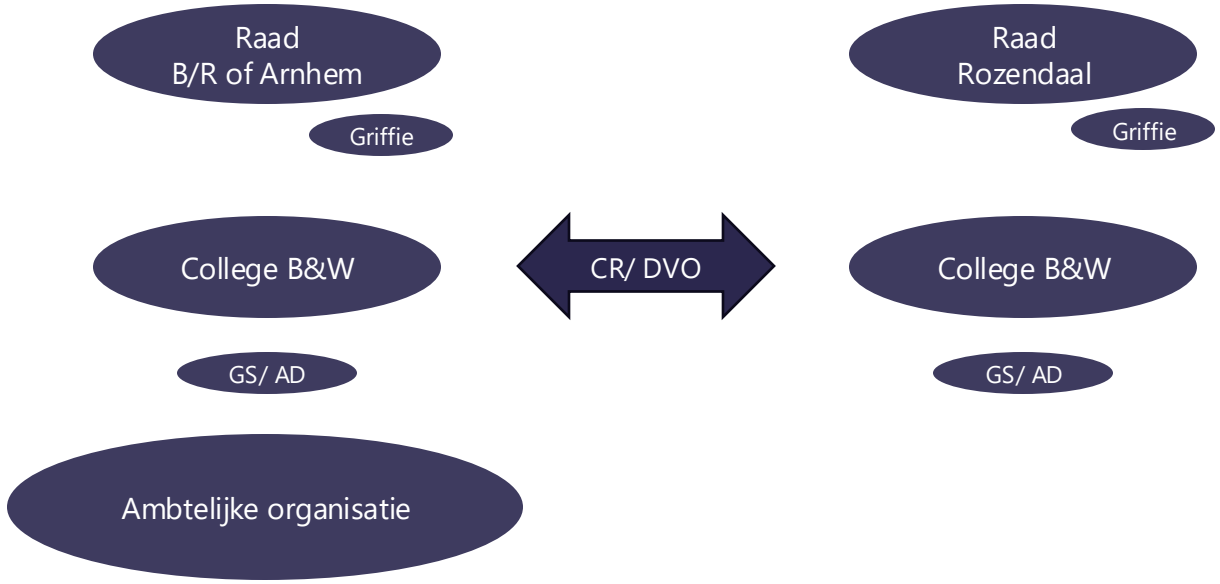
Wat is een ‘centrumregeling’?

Wat is een centrumregeling?

- Gemeenten blijven bestuurlijk zelfstandig: iedere gemeente behoudt een eigen gemeenteraad, college en burgemeester.
- Eén gemeente treedt op als centrumgemeente en voert afgesproken taken uit voor één of meer andere gemeenten.
- De medewerkers die deze taken uitvoeren zijn in beginsel in dienst van de centrumgemeente.
- De deelnemende gemeenten maken afspraken over taken, dienstverlening, kosten, kwaliteit en sturing.
- De gemeente die taken onderbrengt bij de centrumgemeente blijft bestuurlijk verantwoordelijk, maar staat op grotere afstand van de dagelijkse uitvoering.
- **Rozendaal blijft zelfstandig, maar brengt (een groot deel van) de uitvoering structureel onder bij een andere gemeente**

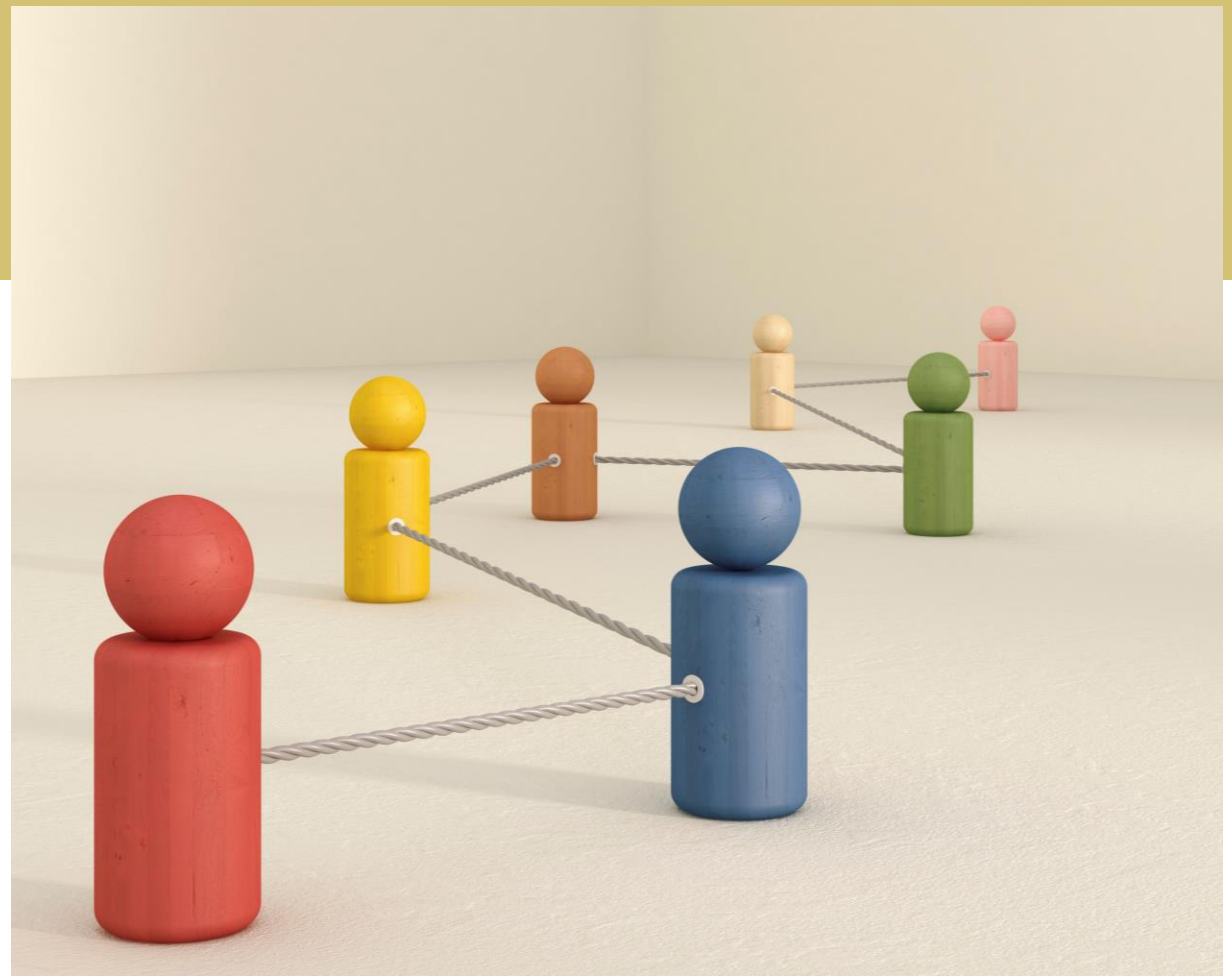
Centrumregeling in beeld

Aandachtspunten en mogelijke kansen

- Geen zekerheid vooraf dat een centrumregeling tot stand komt én per wanneer
- Eerder onderzoek Moventem: R/B pas ná 2034
- Uitvoering en directe invloed daarop komen meer op afstand.
- Vergaande afstemming van beleid en werkwijzen is nodig, centrumregeling zet hiervoor lijnen uit, hierover afspraken maken in een DVO --> wat gebeurt er voor welke kosten?
- Geen positief effect op de Algemene Uitkering (geld van het Rijk); financiële opgave blijft bestaan.
- Eenmalige én structurele kosten voor Rozendaal.
- Rozendaal blijft voor de uitvoering afhankelijk van een andere gemeente, dus zelfstandigheid op papier
- Vergaande en structurele afhankelijkheid van samenwerkingspartner(s), mogelijkheid om elke vier jaar de centrumregeling te herzien

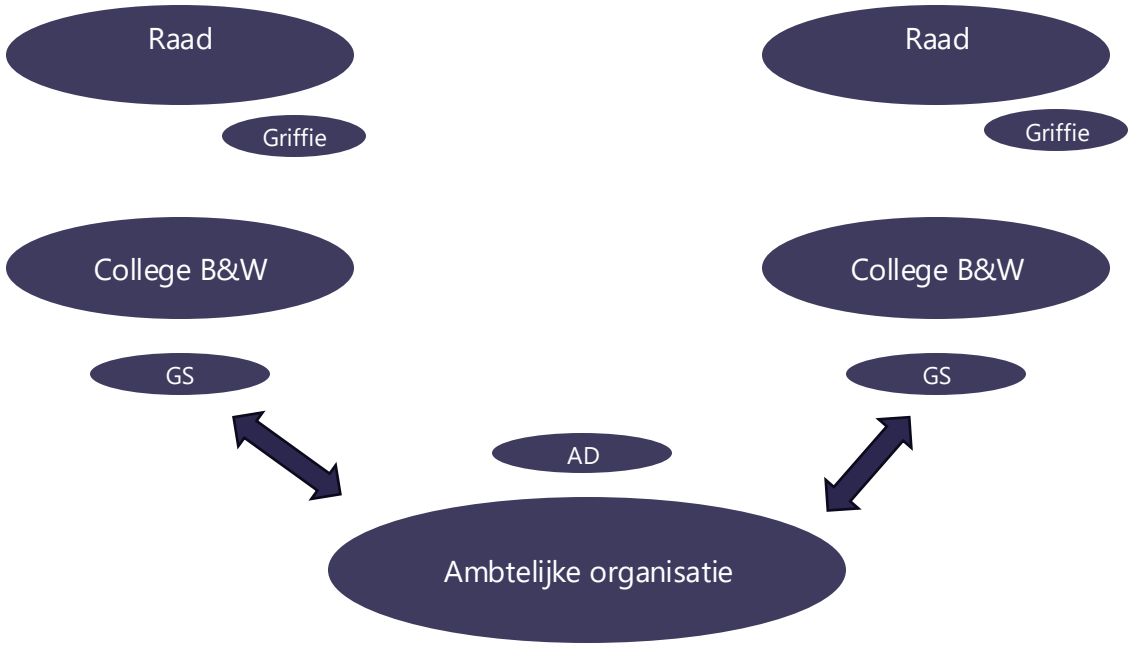
Wat is een ‘ambtelijke fusie’?

Wat is een ambtelijke fusie?

- Gemeenten blijven bestuurlijk zelfstandig: iedere gemeente behoudt een eigen gemeenteraad, college en burgemeester.
- De ambtelijke organisaties worden samengevoegd tot één gezamenlijke ambtelijke organisatie die voor meerdere gemeenten werkt in één juridisch construct.
- De gemeenten zijn vergelijkbaar in omvang en maken gezamenlijke afspraken over de inrichting, aansturing, dienstverlening, kosten en verdeling van capaciteit
- Iedere gemeente blijft verantwoordelijk voor het eigen beleid en de eigen besluiten, maar is voor voorbereiding en uitvoering afhankelijk van dezelfde ambtelijke organisatie
- **Rozendaal blijft bestuurlijk zelfstandig, maar heeft niet langer een eigen ambtelijke organisatie en deelt deze structureel met één of meer andere gemeenten**

Ambtelijke fusie in beeld

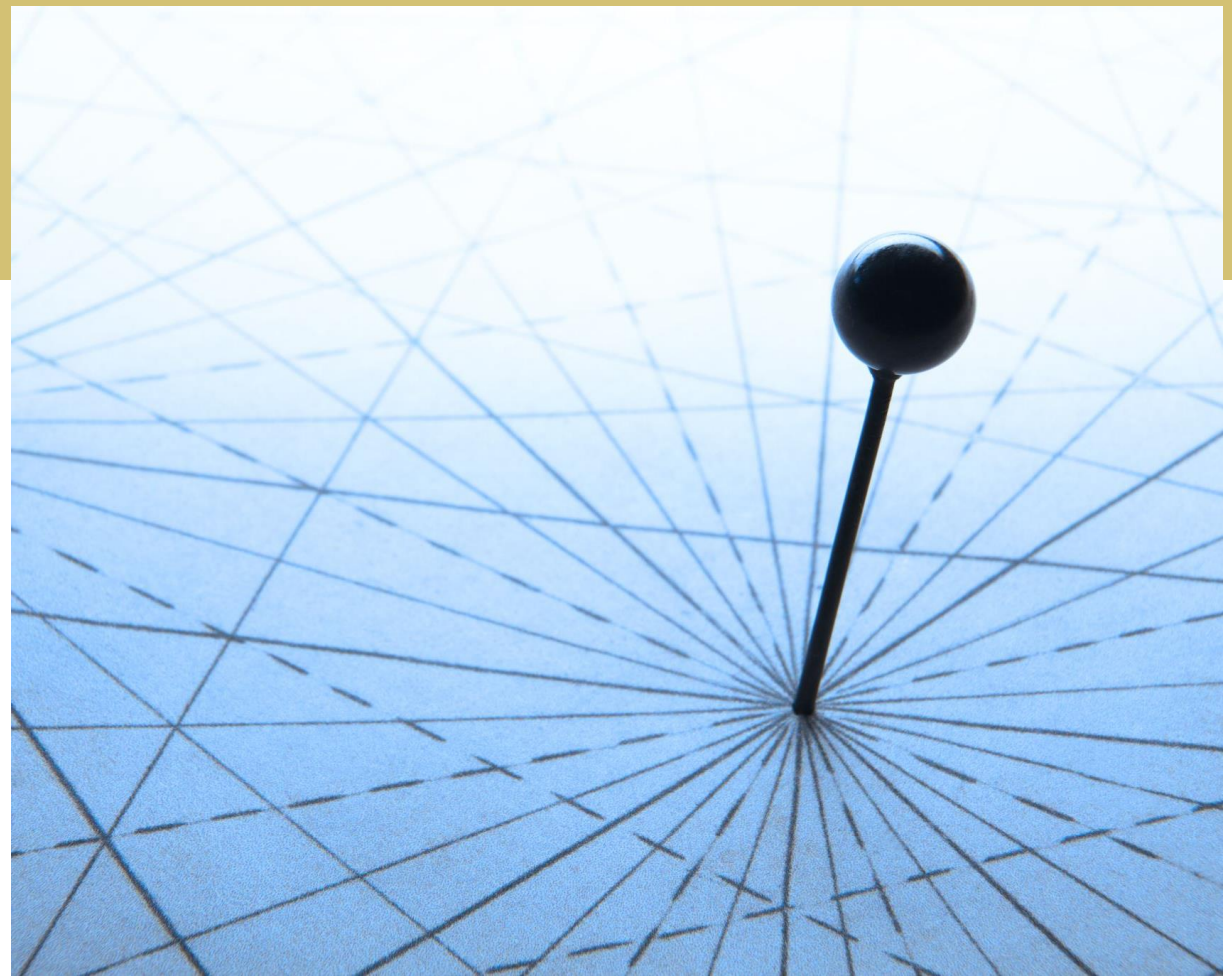

Aandachtspunten en mogelijke kansen

- Geen zekerheid dat een geschikte partner bereid is tot een ambtelijke fusie (oprichten GR)
- **Gemeenten van vergelijkbare omvang, anders centrumregeling**
- Eén organisatie werkt voor meerdere besturen: complexe aansturing en verschillende prioriteiten
- Grip op capaciteit en dagelijkse uitvoering komt meer op afstand
- Vergaande afstemming van beleid en werkwijzen is nodig, hierover afspraken maken in een DVO
- Geen positief effect op de Algemene Uitkering; financiële opgave blijft bestaan.
- Eenmalige én structurele kosten bij oprichten GR
- Vergaande en structurele afhankelijkheid van samenwerkingspartner(s)

Wat is een ‘herindeling’

Drie wettelijke varianten van herindelen

Wat is een ‘herindeling’?

- Gemeenten worden bestuurlijk samengevoegd tot één gemeente
- Er komt één gemeenteraad, één college en één burgemeester voor de nieuwe gemeente
- De ambtelijke organisaties worden samengevoegd tot één organisatie
- Beleid, dienstverlening, financiën en lokale lasten worden geharmoniseerd
- De herindeling volgt een wettelijk proces en uiteindelijk bij wet vastgesteld.

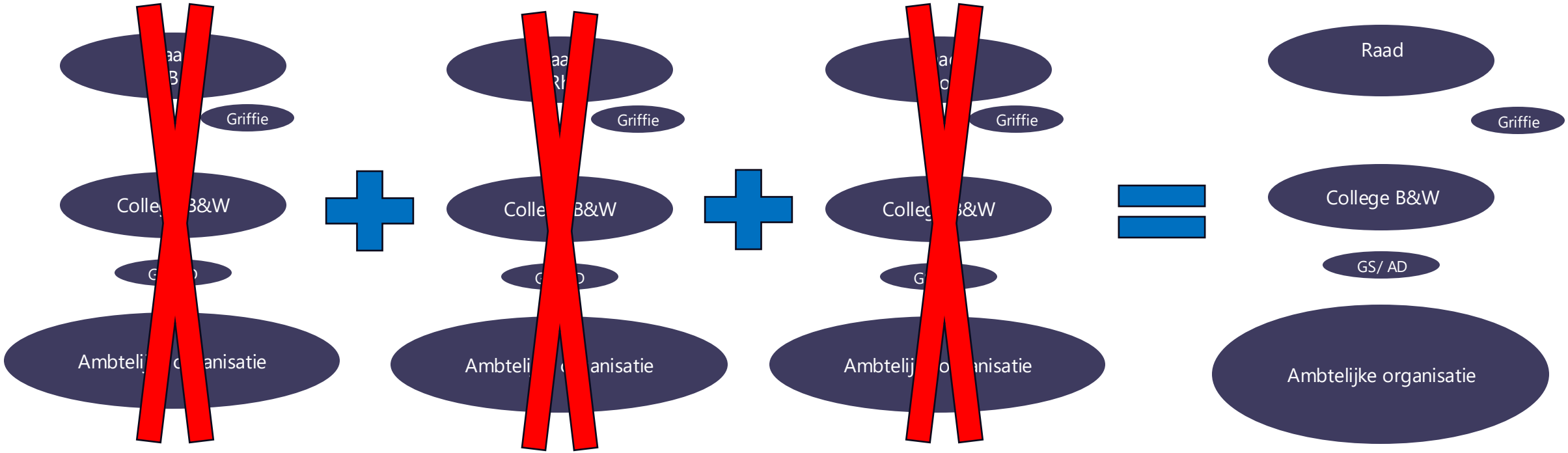
- **Rozendaal wordt onderdeel van een grotere gemeente en is daarmee niet langer bestuurlijk zelfstandig**

- Dit betekent dat de gemeentenaam verandert, het dorp en de naam blijven bestaan.

Drie wettelijke varianten

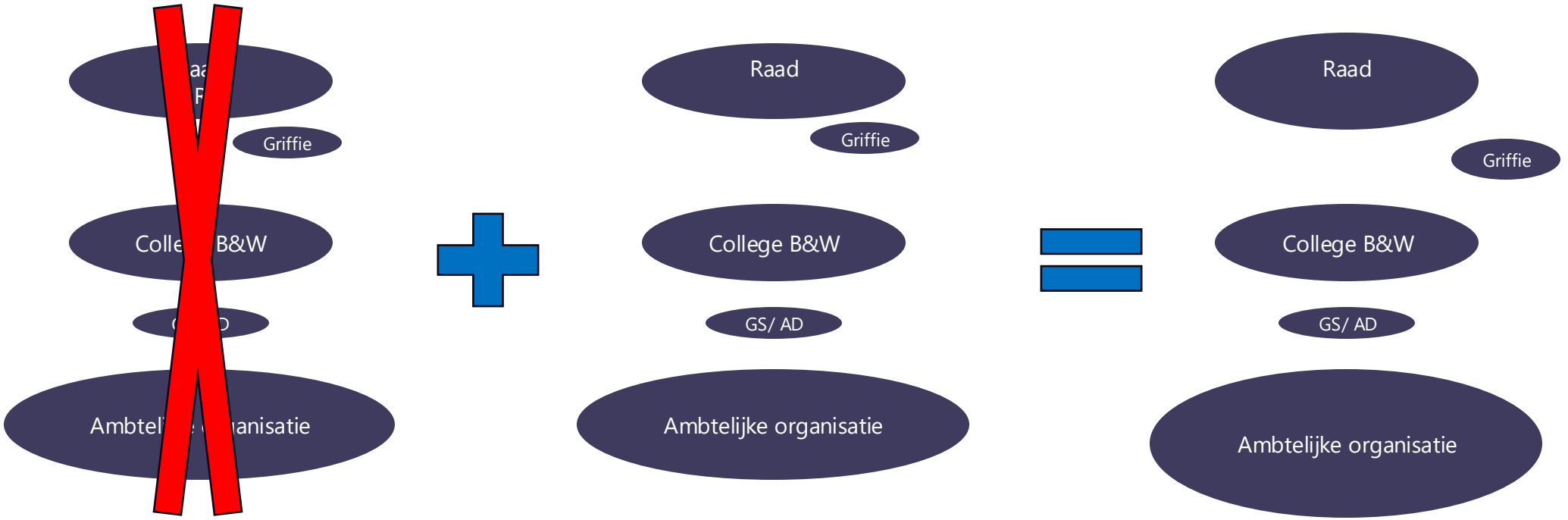
- Reguliere samenvoeging
- Lichte samenvoeging
- Grenscorrectie (gemeenten blijven bestaan: minder dan 10% wijziging inwonertal = niet aan de orde)

Herindeling: reguliere samenvoeging

- Alle fuserende gemeenten opheffen
- Samen één nieuwe gemeente vormen
- Nieuwe gemeentenaam (of naam grootste), nieuwe gemeenteraad, nieuw college, nieuwe burgemeester, griffier, gs/ad en organisatie
- Alle deelnemers fusie onder preventief toezicht vanaf raadsbesluiten op herindelingsontwerp
- Samen nieuw beleid vormen
- Wél op tijd op de trein stappen: gezamenlijk proces!

Herindeling: lichte samenvoeging

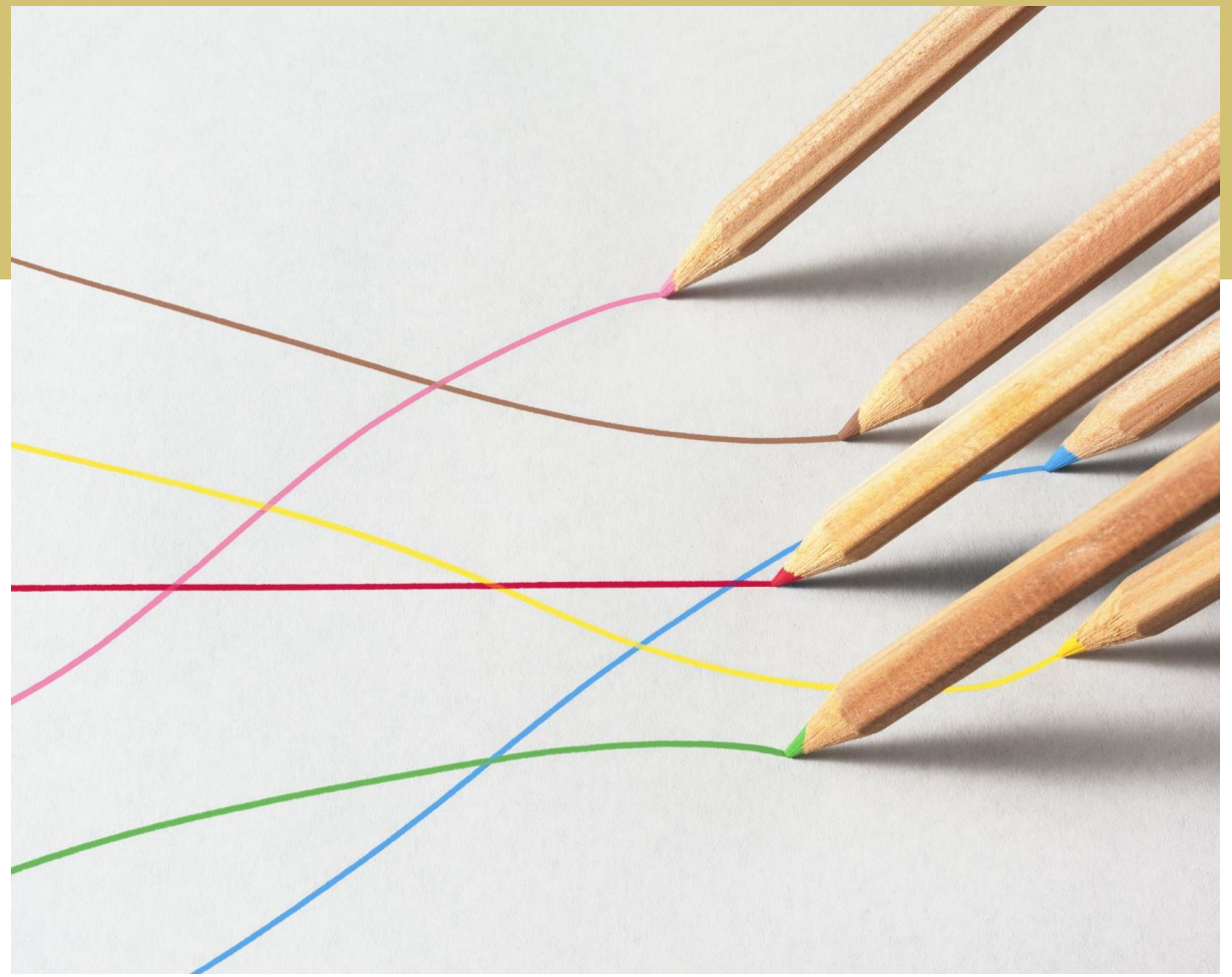

- Alleen ‘kleinste’ gemeente(n) opheffen, grote blijft bestaan
- Gemeentenaam, burgemeester, griffier, gs/ ad grote gemeente blijft behouden
- Wél nieuwe gemeenteraad en nieuw college (herindelingsverkiezingen)
- Alleen ‘kleinste’ deelnemer(s) fusie onder preventief toezicht vanaf raadsbesluiten op herindelingsontwerp
- Beleid grootste is uitgangspunt

Aandachtspunten en mogelijke kansen

- Bestuurlijke zelfstandigheid van Rozendaal eindigt
- Identiteit en positie van Rozendaal vragen om goede borging, bijvoorbeeld door een dorpsraad
- Ingrijpend fusie- en veranderproces voor bestuur én organisatie
- Beleid, voorzieningen en lokale lasten worden geharmoniseerd
- Incidentele Rijksmiddelen, maar ook eenmalige transitiekosten
- Structurele effecten op de Algemene Uitkering

Tijdlijn

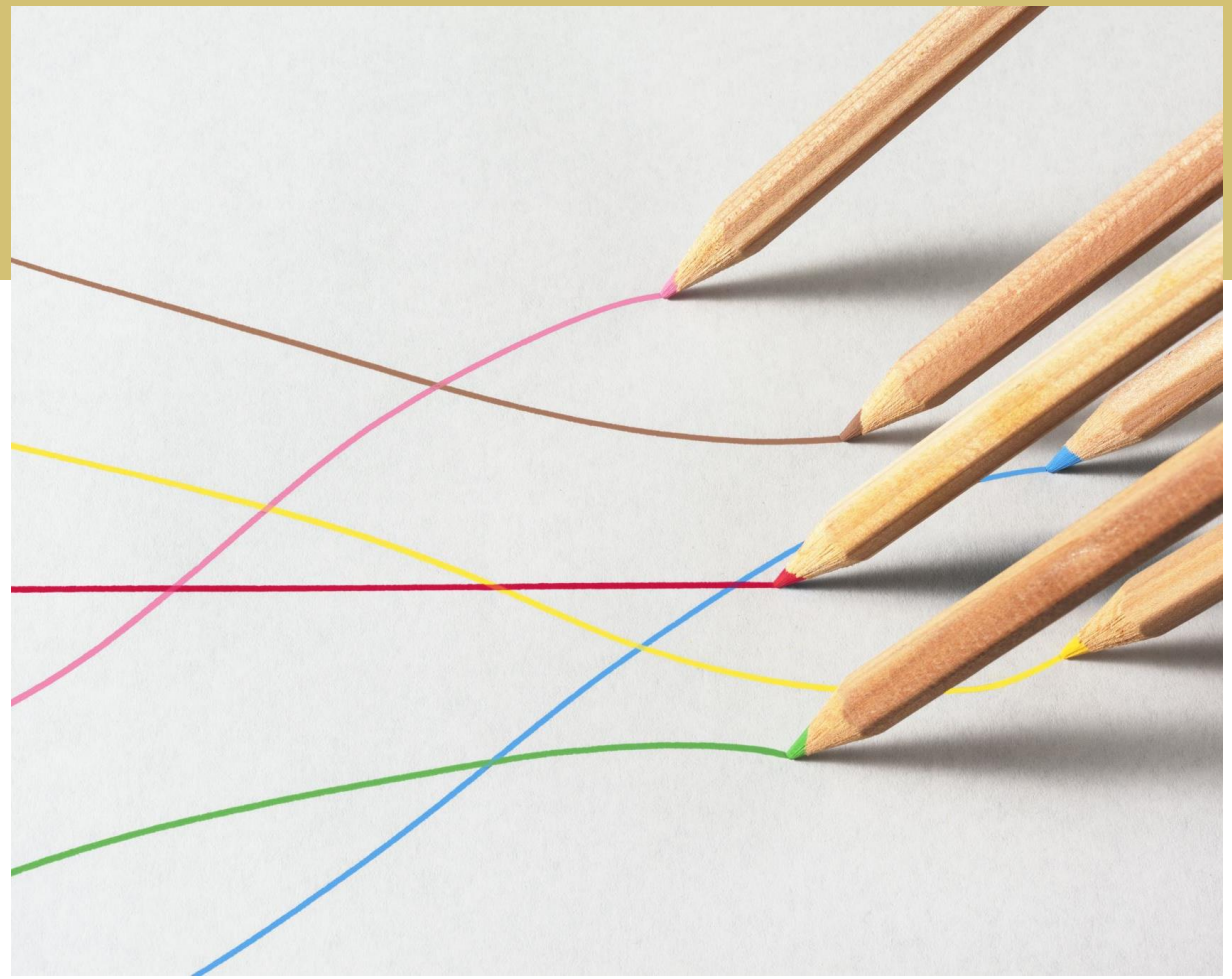

Tijdlijn

- Participatie:
    - De Serre (2/9)
    - Inwonersbijeenkomst (9/9)
    - Dorpsschool (11/9)
    - Papiercontainer (12/9)

- Collegebesluit (28/9)
- Raadscommissie (6/10)
- Raadsvergadering/raadsbesluit (27/10)

Presentatie Liza Westendorp

Zelfregie in een grotere gemeente

Vereniging Almens Belang

Gemeenschapskracht en lokale autonomie

Vereniging Almens Belang

2006

Ontstaan uit de Federatie Almens Belang

Doel

- Verenigt de belangen van de inwoners van Almen
- ondersteunt alle vormen van inwonersinitiatieven
- houdt daarbij een duurzame toekomst voor het dorp voor ogen

Organisatie

Hoofdbestuur (6 – 13 personen)
Werkgroepen
Projectgroepen

Almen heeft +/- 1200 inwoners en is onderdeel van gemeente Lochem (fusiegemeente met Gorssel)

Van de bloembak tot woningbouw. Sinds 2024:

Dorpendeal Almen	(nieuwe) fysieke ruimte voor (nieuwe) ontmoetingen
Woningbouw	Woonvisie 2040 + aankoop boerenperceel
Naoberwinkel	Supermarkt behouden via een stichting
Noaberschap	Dorpsapp, Almen.nl, voorzorgcirkels
Energiecooperatie	Op weg naar een energieneutraal Almen

Perfecte schaalgrootte voor diversiteit, creatieve oplossingen, en experiment

Alle grote vraagstukken van deze tijd - woningtekort, klimaat, biodiversiteit, energie, droogte - komen lokaal bij elkaar

Beleid vánuit het dorp, niet eroverheen

1

Snel

Korte lijnen, geen lange besluitvorming

2

Verbonden

Goed geïnformeerd

3

Veelstemmig

Eenheid in verscheidenheid met andere dorpen

4

Nabij

Effect dichtbij, met voldoening

5

Duurzaam

Langetermijn-geheugen

Algemeen belang?

1

Mandaat

Geen democratische grondslag

2

Namens?

Gesprek met de raad

3

Stem

Wie het hardste roept..

4

Afhankelijk

Geen integrale blik, geen kernenbeleid

5

Vrijwillig

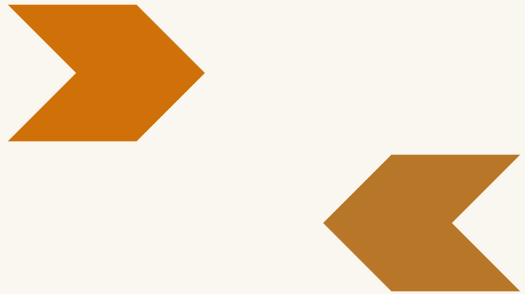
“Gemeenschappen blijven levenskrachtig doordat ze breder kijken dan hun directe systeem”

"Draagvlak ontstaat door iets te helpen dragen."

GEMEENSCHAP

ervaring
initiatief
nabijheid

wederkerigheid

BESTUUR

kaders
middelen
publieke taak

Dit vraagt actieve afstemming met inwoners, raad, college, ambtenaren, ondernemers, etc.

"**Autonomie** is niet een eigenschap van geïsoleerde individuen, maar **ontstaat in de verbinding met anderen.**"

9 september 2026

Quotes uit:
Je bent niet de baas, maar je moet er wel wat mee. (Marije van den Berg, Nico Groen, 2025)

LIZA WESTENDORP,
VERENIGING ALMENS BELANG

Wij gaan graag met u in gesprek!

Participatie voorjaar 2026

- Tijdens eerdere participatie heeft u de volgende punten ingebracht:
    - Inwoners hechten waarde aan het groene en rustige karkater van Rozendaal, de zelfstandigheid van de gemeente, het dorpse karkater en de nabijheid van bestuur en politiek.
    - Voor de toekomst vinden inwoners het belangrijk dat Rozendaal groen, veilig en herkenbaar blijft, dat de kwaliteit van de openbare ruimte behouden blijft en dat inwoners invloed kunnen houden op hun leefomgeving. Kwetsbare inwoners moeten de juiste zorg en ondersteuning ontvangen.
    - Inwoners maken zich zorgen over het behoud van het karakter van Rozendaal en de mogelijkheid van de gemeente om haar taken in de toekomst goed uit te voeren.

Vanavond horen wij graag van u:

- Herkent u deze opbrengsten? Welke opbrengsten vindt u het belangrijkst om vast te houden?
- Wat wilt u aanscherpen, nuanceren of aanvullen? Wat mist nog? Welke inzichten of aandachtspunten wilt u toevoegen?
- Wat moet nadrukkelijk worden meegenomen met betrekking tot de toekomst van Rozendaal?

& Van de Laar. Organisatieadviesbureau met denkers én doeners voor de publieke sector.

Resultaatgericht, betrokken en met energie. Zo maken wij impact op maatschappelijke opgaven, bestuurlijke ambities en organisatorische uitdagingen. In de rol van adviseur, onderzoeker, procesbegeleider of door tijdelijk ín uw organisatie te stappen, brengen wij beweging. Zo dragen onze ervaren adviseurs en jonge talenten bij aan een weerbare en wendbare publieke sector.

Wij kraken onze hersens op complexe vragen. Daarbij zijn we scherp in onze analyses. En bieden we concreet handelingsperspectief in onze advisering. We steken ook graag onze handen uit de mouwen om samen met u resultaat te boeken.

Dat doen we bijvoorbeeld door het ontwerpen van passende organisatiestructuren en sturingsconcepten. Door het versterken van leiderschap en het werken aan gewenst gedrag van medewerkers.

Wij helpen bij het verkennen van toekomstscenario's voor publieke organisaties. En we begeleiden processen om organisaties te vitaliseren. Samenwerking of fusie tot stand brengen? Wij helpen bij de vorming, evaluatie en doorontwikkeling. Wij doen kwalitatief en kwantitatief onderzoek naar de effecten van beleid en naar de sterke en verbeterpunten in organisaties en samenwerkingsverbanden.

Onze passie om direct maatschappelijk impact te maken zetten wij in binnen het sociaal domein. Onder andere door het 'vertalen' van de Hervormingsagenda Jeugd. Ook helpen wij bij de realisatie van de transities op het gebied van klimaat en energie.

Staat uw vraagstuk er niet tussen? Verras ons. Wij laten ons graag uitdagen op andere thema's in het publieke domein!

& Van de Laar is in vriendschap verbonden met GNGMKRS, ons label voor interim-bemiddeling, executive search & werving en selectie.

& Van de Laar B.V.

Emmasingel 29-11
5611 AZ Eindhoven
085 – 747 06 18

info@en-vdl.nl
en-vandelaar.nl

Lid van de Raad van Organisatieadviesbureaus (ROA).